

34. Teurastamolaitos¹⁾

Teurastamolaitos

Henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli kertomusvuoden lopussa 87. Näistä oli vakinaisia viranhaltijoita 28, tilapäisiä 3, viransijaisia 4, sopimuspalkalla 16 sekä tuntipalkalla olevaa henkilökuntaa 36.

Eläkkeelle siirtyivät vahtimest. Albin Lahti 1.11., esimies Kaino Lindroos 1.12., konemest. Frans Saarinen 1.6. ja kassanhoit. Alli Salovalta 1.12. lukien.

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi Sulo Tamminen 1.4. lukien.

Alikonemest. Johan Rantala kuoli 2.11.

Yleinen teurastamo

Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin vuoden kuluessa jäljempänä mainitut määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaitaan myös v:ien 1964—1966 luvut.

	1964	1965	1966	1967
Sonneja	6 492	5 034	5 722	7 633
Lehmiä	13 998	17 351	14 118	14 862
Hiehoja ja isoja				
vasikoita ...	13 522	14 771	9 785	8 960
Pikkuvasioita	5 543	6 138	3 779	3 888
Lampaita ja				
vuohia	2 865	2 827	2 382	2 067
Sikoja yli 50 kg	28 318	29 352	34 298	35 725
Sikoja alle 50 kg	1 816	2 262	2 209	1 847
Hevosia	472	664	727	587
Yhteensä	73 026	78 399	73 020	75 569

Edellä luetellut v:n 1967 ruhot vastasivat keskipainojen mukaan laskettuna 7 044 502

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja teurastamolaitoksen toimintakertomuksen eripainoksessa.

kg lihaa, josta 50.8 % nautakarjan, 0.4 % lampaan, 46.4 % sian ja porsaan sekä 2.4 % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o I.

Teurastusosastoilla hylättiin kertomusvuoden aikana lihaa 20 385 kg ja elimiä 39 340 kg, joten tältä osastolta hylätyn lihan kokonaismäärä oli 59 725 kg lihaa.

Teurastusosastoissa teurastetuista eläimistä tuotiin maanteitse 73 852 kpl ja rautateitse 1 717 kpl eli yhteensä 75 569 kpl.

Lihantarkastamo

Lihantarkastamossa tarkastettiin kertomusvuoden aikana 568 394 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat allamainittuihin ruholajeihin. Vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:ien 1964—1966 luvut:

	1964	1965	1966	1967
Sonneja	268	271	156	76
Lehmiä	8 764	8 897	5 195	2 541
Hiehoja ja isoja				
vasikoita ...	7 847	7 484	3 554	1 638
Pikkuvasioita	8 186	6 333	4 846	3 654
Lampaita ja				
vuohia	3 549	3 242	1 909	1 153
Sikoja ja				
porsaita ...	1 297	946	513	161
Hevosia ja				
karhuja ...	238	242	180	138
Yhteensä	30 149	27 415	16 353	9 361

Tarkastuksen jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o II.

Lihantarkastamossa hylättiin vuoden aikana lihaa 44 751 kg ja elimiä 12 437 kg, joten tässä osastossa hylätyn lihan kokonaismäärä oli 57 188 kg.

L a b o r a t o r i o

Laboratoriossa suoritettiin vuoden kuluessa 293 täydellistä bakteriologista tutkimusta, 893 keittokoea ja pH-määrittystä, 337 bakterioskooppista sekä 531 erikoistutkimusta.

Trikiinien varalta tutkittiin 37 733 sikaa ja porsasta sekä 1 karhu ja 1 villikarju, kaikki kielteisillä tuloksilla.

Täydelliseen bakteriologiseen tutkimukseen otettiin 0.4 % tarkastetuista ruhoista eli yhteensä 293. Näistä oli teurastusosastoilta 103 ja lihantarkastamolta 190. Hylätyksi tuli 190 ruhoa eli 64.8 % tutkimukseen otetuista. Hylkäämisperusteet olivat: bakteeripitoisuus 96, patologisanatomiset syyt 16, vieras haju ja korkea pH-arvo 23, lihan antibioticapitoisuus 24, leukoosi 1 sekä vetisyys 1. Kahden tai useamman edellämainitun syyn perusteella hylättiin 29 ruhoa.

Vain keittokoe ja pH-määrittys suoritettiin 347 ruhosta teurastusosastoilta ja 253 lihantarkastamolta eli 0.7 % kaikista tarkastetuista ruhoista. Vieraan hajun ja korkean pH-arvon perusteella hylättiin 123 ruhoa eli 20.5 %. Lukuun sisältyy positiivisen antibioticapitoisuuden perusteella hylätyt 5 ruhoa. Ilman laboratoriotutkimusta hylättiin suoraan 384 ruhoa eli 0.5 % tarkastetuista ruhoista.

Lihasrappeutumaa todettiin 5 lehmässä, 11 vasikassa, 23 pikkuvasikassa ja 1 siassa.

Pernaruton varalta tutkittiin 7 lehmää, 1 hieho, 1 vasikka, 1 sika ja 2 hevosta, kaikki kielteisillä tuloksilla.

Tuberkuloositutkimuksia suoritettiin 305 siasta. Haponkestäviä sauvoja todettiin 163 näytteessä, joista lähetettiin 82 jatkotutkimukseen Valtion eläinlääketieteelliseen laitokseen. Erityisesti salmonellojen toteamiseksi tutkittiin näytteet 9 vasikasta, 180 siasta ja 5 rotasta, joista 1 vasikassa todettiin *Salmonella derby*.

Antibiotica-koe suoritettiin 289 bakteriologisen kokeen ja 19 keittokokeen yhteydessä. Edellisistä koe oli positiivinen 21 lehmän osalta, 1 pikkuvasikan ja 2 hevosen, jälkimäisistä 5 lehmän osalta eli yhteensä 9.4 %.

Sairasteurastamossa teurastettiin 22 eläintä eli 8 lehmää, 1 hieho, 2 vasikkaa, 5 pikkuvasikkaa, 3 sikaa, 1 porsas ja 2 hevosta. Lisäksi obdusoitiin kuolleena saapuneet 17 eläintä, eli 1 hieho, 2 vasikkaa, 3 pikkuvasikkaa ja 11 sikaa.

Vuoden aikana suoritettiin laboratoriossa, lihantarkastamossa ja teurastusosastoissa 7 eläinlääkäriä lihantarkastajan tutkintoon liittyvän harjoittelun. Lihantarkastamossa ja teurastusosastoissa harjoitteli 14 eläinlääketieteen kandidaattia sekä laboratoriossa 2 trikiinitarkastajaksi aikovaa. Lisäksi annettiin 67 lääketieteen kandidaatille opetusta lihantarkastuksessa ja teurastustekniikassa. Tutustumiskäynnillä laitoksessa kävi 77 terveystarkastajaa ja 55 sairaanhoitajaoppilasta.

Tarkastuseläinlääkäriin toteamat taudit ja niistä aiheutuneet toimenpiteet ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o IV.

Tukkumyyntihallia ja jäädyttämöjä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammikuu	Heimikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	Koko vuosi
Nautoja kpl	5 130	4 814	5 755	5 524	4 866	3 252	3 498	3 771	4 415	4 823	5 363	5 334	56 545
Isoja vasikoita »	2 706	2 242	2 547	2 837	3 611	3 327	2 592	4 101	4 233	4 225	3 249	3 713	39 383
Pikkuvasikoita »	585	776	982	1 653	1 642	1 006	540	713	526	513	429	518	9 883
Lampaita »	433	573	851	515	434	347	755	1 459	1 186	1 357	751	639	9 300
Sikoja »	6 244	6 371	6 142	5 478	5 311	5 354	4 884	4 912	4 753	6 196	6 649	5 686	67 980
Hevosia »	73	73	120	116	75	70	46	117	97	197	134	102	1 220
Hirviä »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	10
Yhteensä kpl ¹⁾	15 172	14 849	16 397	16 123	15 939	13 356	12 315	15 073	15 210	17 318	16 577	15 992	184 321
Muuta tavar. kg	47 392	108 512	73 083	53 967	48 356	29 105	24 287	39 008	58 118	78 907	84 276	59 140	704 151

	Tammikuu	Heimikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	Koko vuosi
Nautoja kpl	6 617	6 023	4 185	3 737	3 876	3 549	3 675	3 802	4 013	5 598	6 942	6 816	58 833
Isoja vasikoita »	3 587	4 474	2 312	2 082	3 209	2 408	2 180	3 671	3 275	4 424	4 449	4 749	40 820
Pikkuvasikoita »	557	580	713	1 352	1 322	693	486	678	447	358	337	478	8 001
Lampaita »	126	235	431	178	240	120	614	1 111	597	979	367	663	5 661
Sikoja »	6 984	7 460	5 366	5 994	4 538	5 216	5 013	4 661	3 870	6 393	6 373	6 688	68 556
Hevosia »	122	73	86	89	45	35	47	116	73	197	212	114	1 209
Yhteensä kpl	17 993	18 845	13 093	13 432	13 230	12 021	12 015	14 039	12 275	17 949	18 680	19 508	183 080
Muuta tavar. kg	40 719	42 442	36 434	35 197	44 064	35 030	17 101	31 145	24 830	40 450	59 587	63 145	470 144

Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenkalkettua ruho- ja kilomäärää.

Teurastamon kautta yleiseen kulutukseen kertomusvuonna toimitetut lihamäärät kuukausittain käyvät ilmi eripainoksen taulukosta n:o III.

Syväjäädyttämö

Syväjäädyttämön pakkastilat olivat kaikki vuokrattuina läpi vuoden, samaten kella-

rit, ullakot ja osittain myös aulat. Syväjäädyttämön pakkasvarastoihin otettiin seuraavat tavaramäärät kuukausittain:

	Tammikuu	Heimikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	Koko vuosi
Kalaa ... kg	90 531	103 123	32 549	105 051	248 565	179 055	15 303	57 259	77 639	65 869	117 219	32 849	1 125 012
Lihaa ... »	191 125	248 803	180 589	246 918	128 859	219 717	147 701	132 907	87 334	346 057	326 861	241 208	2 498 079
Vihannek- sia, mar- joja ym. »	18 374	8 945	834	8 448	7 647	4 253	5 446	59 517	31 398	15 176	15 132	9 682	184 852
Siiipikar- jaa ... »	9 554	10 124	8 009	7 599	9 699	14 065	9 487	8 730	18 916	13 286	14 010	11 571	135 050
Muuta ta- varaa, ku- ten jää- telöä ym. »	21 723	39 743	6 490	30 752	18 422	47 443	20 390	9 323	6 389	8 537	6 037	6 917	222 166
Yhteensä, kg	331 307	410 738	228 471	398 768	413 192	464 533	198 327	267 736	221 676	448 925	479 259	302 227	4 165 159

¹⁾ Lihamäärä kiloissa eri kuukausina käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o III.

Vihannestukkukeskus

Vihannestukkukeskuksen neuvottelukuntaan kuuluivat kertomusvuonna teurastamolaitoksen lautakunnan valitsemina teurastamolaitoksen toim.joht. Antti Rentola puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana kontt. pääll. Bengt Krook. Ostoasiakkaiden edustajana oli kaup. Matti Vainio (varalla joht. U. Sorsakivi) ja rva Augusta Hänninen (varalla A. Nikkanen). Myyntiasiakkaiden edustajana oli horton. Nils Åström ja puutarh. R. Peuralinna.

Kalatukkukeskus

Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa annettujen ilmoitusten mukaan kalatukkukeskukselle kaikkiaan 8 864 383 kg, josta suolattua kalaa 1 404 777 kg, tuoretta ja jäädytettyä kalaa 7 438 329 kg ja savustettua kalaa 21 277 kg. Yksityiskohdattaiset tiedot kalan tuonnista lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o V.

Kalantuonti Helsinkiin kuljetustavan mukaan

	kg	kg
elävää kalaa		84 017
tuoretta ja jääd. kalaa		
laivoilla	191 049	
moottoriveneillä ja		
troolareilla	1 583 326	
autoilla	5 394 524	
rautateitse	185 413	7 354 312
suolattua kalaa		
vesitse	1 384 400	
autoilla	19 377	
rautateitse	1 000	1 404 777
savustettua kalaa		
autoilla		21 277
		<u>Kaikkiaan 8 864 383</u>

Hallinto ja sivutoiminta**K ä y t t ö o s a s t o**

Höyryä ostettiin kertomusvuoden aikana sähkölaitokselta yhteensä 16 044 tn 142 615 mk:n hintaan, joten keskihinta oli 8.89 mk/tn. Eri osastot kuluttivat höyryä seuraavasti: yleinen teurastamo 12 385 tn, syväjäädättämö 1 262 tn, sivutoiminta 2 334 tn ja hallintorakennus 63 tn.

V e d e n k u l u t u s oli kaikkiaan 250 531 m³ ja jakautui se seuraavasti: lämmin vesi 34 646 m³, hallintorakennus 4 133 m³, jäät tehdas 1 692 m³, yleinen teurastamo 103 721 m³, syväjäädättämö 70 085 m³, vihannestukkukeskus 4 454 m³ sekä sivutoiminta

31 800 m³. Veden hinta oli kertomusvuoden ajan 45 p/m³.

S ä h k ö v i r t a ostettiin sähkölaitokselta 10 000 voltin suurjännitteisenä ja muunnettiin se teurastamolaitoksen omalla muuntoasemalla 380/220 volttiin. Vuoden kuluessa ostettiin sähkövirtaa 2 943 560 kWh 193 025 mk:n hinnasta, joten kWh:n keskihinta oli 6.56 p. Sähkön kulutus jakautui seuraavasti: yleinen teurastamo 1 093 280 kWh, syväjäädättämö 1 553 680 kWh, sivutoiminta 286 600 kWh, vihannestukkukeskus 4 000 kWh ja hallintorakennus 6 000 kWh.

Teurastamon jäähdityshuoneita ja jäät tehdasta varten syväjäädättämön konehal-

lissa olevat neljä ammoniakkipressoria kävivät vuoden aikana yhteensä 13 670 t ja oli niiden sähkövirran kulutus yhteensä 458 200 kWh.

Syväjäädyttämön 19 pakkasvaraston ja 3 jäädytysluoneen jäädyttämistä varten oli konehallissa 7 ammoniakkipressoria, joiden käyntiajat olivat yhteensä 33 391 t. Neljää pakastustunnelia varten olevat 4

ammoniakkipressoria olivat vuoden aikana käynnissä yhteensä 3 489 t. Sähkövirran kulutus syväjäädyttämön jäädytyskoneissa oli yhteensä 1 131 200 kWh.

Kertomusvuoden aikana sai Otto Wuorio Oy valmiiksi urakoimansa kalatukkukeskuksen rakennukset ja ne otettiin käyttöön elokuun alussa.

Menojen ja tulojen yhdistelmä

	Menot		Tulot		Tulos	
	Talousarvio	Menot	Talousarvio	Tulot	Talousarvio	Liike
Yleinen teurastamo	1 870 000	1 911 143	1 475 000	1 693 031	+ 176 888	— 218 112
Syväjäädyttämö	951 322	907 837	992 000	1 081 495	+ 132 980	+ 173 658
Vihannestukkeskus	191 102	175 390	200 000	218 380	+ 34 092	+ 42 990
Kalatukkukeskus	178 494	168 082	96 000	78 331	— 7 257	— 89 751
Sivutoiminta	144 772	261 473	273 000	352 730	— 36 971	+ 91 257
Yhteensä, mk	3 335 690	3 423 925	3 036 000	3 423 967	+ 299 732	+ 42

Rahoitustase joulukuun 31 päivänä 1967

<i>Vastaavaa:</i>	mk	mk	<i>Vastattavaa:</i>	mk	
Kassavarat			Velkojat	51 788	
Käteisvarat	718		Menojäämät	57 307	
Shekkitilit	3 774		Ennakkotulot	48 551	
Postisiirtotili	<u>2 725</u>	7 217	Siirtomäärärahat		
Ennakkovarat			Pääomamenojen määrärahat ...	111 395	
Alitilitäjät		50	Talletetut vieraat varat	1 739	
Velalliset		70 621	Laskennalliset velat		
Tulojäämät		288 782	Kaupungin keskuskassa	207 243	
Laskennalliset saatavat			Tilikauden voitto	42	
Nostamattomat määrärahat...		111 395			
	<u>Yhteensä</u>	<u>478 065</u>		<u>Yhteensä</u>	<u>478 065</u>

Kantaomaisuustase joulukuun 31 päivänä 1967

<i>Vastaavaa:</i>	mk	<i>Vastattavaa:</i>	mk
Keskeneräiset työt ja		Pääomavelka kaupungille	12 876 035
hankinnat	12 399		
Arvopaperit	14 400		
Irtain käyttöomaisuus	39 052		
Rakennukset ja kiinteät			
laitteet	10 726 884		
Tonttialueet	<u>2 083 300</u>		
	<u>Yhteensä</u>		<u>Yhteensä</u>
	<u>12 876 035</u>		<u>12 876 035</u>